

Saukas ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi

Ūdens objekts atrodas Viesītes novadā

Noteikumi izstrādāti laika posmam no

2020. gada līdz 2030. gadam

Viesīte, 2019. gads

Saldus ezera ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumi

(*Noteikumu sadaļas*, atbilstoši Ministru kabineta 2005.gada 27. decembra noteikumiem Nr.1014 “Ūdens objektu ekspluatācijas (apsaimniekošanas) noteikumu izstrādāšanas kārtība”. NOTEIKUMU saturam iekrāsotas *zīlā krāsā un izceltas*)

1. Vispārīgie dati

1.1. ūdens objekta nosaukums: Saukas ezers;

1.2. atrašanās vieta (pilsēta, novads):

Viesītes novada, Saukas pagastā. Robežojas ar Saukas, Rites un Elkšņu pagastiem

1.3. ģeogrāfiskās koordinātas:

Ezera viduspunkta ģeogrāfiskās koordinātas:

LKS-92

x(N): 236443,92

y(E): 590879,18

WGS84

x(N) 56,26412

y(E): 25,46723

1.4. ūdenssaimnieciskā iecirkņa kods/ūdenstilpes kods (saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas aģentūras klasifikatoru):

Ezers izdalīts, kā atsevišķs ūdens objekts - ūdens saimnieciskā iecirkņa kods 3864451, “Satece Saukas ezerā augšpus Klauces”.

1.5. upes baseins, kurā atrodas ūdens objekts: Lielupes baseins;

1.5.1. upe, kur atrodas ūdens objekts:

Klauces upes lejtece un Dūņupes (Doņupe) augštekā;

1.5.2. attālums no ietekas citā upē, jūrā (km):

Ezerā ietek Klauces upe, bet iztek Dūņupe (Doņupe);

1.6. ūdens objekta veids: Eitrofs ezers;

1.6.1. dabīga ūdenstilpe (ezers, upe): Caurtekošs ezers;

1.6.2. dabīga ūdenstilpe ar mākslīgi mainītiem ūdens līmeņiem kopš 1931.gada:

Ezera līmenis ir pazemināts 1931. – 1934. gadā regulējot iztekošo Dūņupi. Iepriekšējais ūdens līmenis nav zināms.

1.6.3. mākslīgs uzpludinājums (dīķis, ūdenskrātuve) kopš ____ .gada: n/a;

1.6.4. jaunveidots uzpludinājums (ūdenskrātuve, dīķis, kanāls): n/a;

1.7. ūdens objekta saimnieciskās izmantošanas veids:

Atpūta un rekreācija, makšķerēšana, laivošana, ūdens sports.

2. Ūdens objekta raksturojums

2.1. morfometriskais un hidroloģiskais raksturojums

2.1.1. ūdens objekta sateces baseins (km²): 79 km² ;

2.1.2. baseina relatīvā mežainība (%): - ;

2.1.3. baseina relatīvā purvainība (%): - ;

2.1.4. pavasara plūdu maksimālais caurplūdums: n/a;

2.1.5. minimālais caurplūdums: n/a;

2.1.6. normālais ūdens līmenis (NŪL) (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā:

pēc Latvijas ģeotelpiskās informācijas aģentūras datiem **78,70 m**

2.1.7. zemākais ūdens līmenis (ZŪL) (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā:

Zemākais ūdens līmenis nav zināms;

2.1.8. augstākais (plūdu) 1 % ūdens līmenis (AŪL) (m) atbilstoši EVRS realizācijai Latvijas teritorijā:

Augstākais ūdens līmenis nav zināms;

2.1.9. kopējais ūdens objekta tilpums normālam ūdens līmenim (milj. m³):

Kopējais ūdens objekta tilpums **36,6 milj. m³**.

2.1.10. lietderīgais tilpums (milj. m³):

36,6 milj. m³;

2.1.11. virsmas laukums normālam ūdens līmenim (ha):

718,8 ha pie normāla ūdens līmeņa;

2.1.12. ūdens objekta garums (km):

5,95 km pēc virsmas laukuma normālam ūdens līmenim;

2.1.13. ūdens objekta lielākais platums (km):

1,50 km pēc virsmas laukuma normālam ūdens līmenim;

2.1.14. ūdens objekta vidējais dziļums (m): 5,1 m;

2.1.15. ūdens objekta maksimālais dziļums (m): 9,5 m;

2.1.16. krasta līnijas garums (km):

14,56 km pēc virsmas laukuma normālam ūdens līmenim;

2.1.17. seklūdens zonas (dziļums mazāks par 0,5 m) platība (ha): n/a;

2.1.18. ilggadīgā vidējā notece gadā ūdens objektā (milj. m³):

Ilggadīgā vidējā notece 240 mm/gadā, pie 79 km² liela sateces baseina = **6 milj.m³**;

2.1.19. ietekmēto zemju platība normālam ūdens līmenim (ha): n/a;

2.2. ūdens objekta ekoloģiskā stāvokļa raksturojums

2.2.1. prioritārie ūdeņi (ūdens objekta atbilstība normatīvo aktu prasībām par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti):

Atbilstoši 12.03.2002. MK noteikumiem Nr. 118 "Noteikumi par virszemes un pazemes ūdeņu kvalitāti", Saukas ezers atbilst prioritāriem karpveidīgo zivju ūdeņiem.

Noteikumu izstrādes procesā ūdens paraugi ievākti 2019. gada vasarā. Rezultātu novērtēšanai izmantota Latvijā izstrādātā likumdošana un kvalitātes klases¹, ņemot vērā, ka Saukas ezers pēc Latvijas ezeru tipoloģijas atbilst 5. tipam (sekls dzidrūdens ezers ar augstu ūdens cietību).

Ezerā būtiski tiek pārsniegta kopējā fosfora (P kop.) koncentrācija ūdenī. Vairāki parametri liecina par sliktu un ļoti sliktu ekoloģisko stāvokli ezerā (1.tabula). Zemākas ir kopējā slāpekļa un amonija slāpekļa, koncentrācijas, kā arī bioloģiskais skābekļa patēriņš.

1.tabula. – Saukas ezera ūdens ekoloģiskās kvalitātes rādītāji

	Mērvienība	Vidējā vērtība	Atbilstošā kvalitātes klase	Robežvērtība/ mērķlielums
P kop.	mg/l	0,073	Slikta	0,07-0,095
N kop.	mg/l	0,98	Laba	0,5 - 1
Ūdens caurredzamība	m	1,1 m	Vidēja	1,0– 2,0
Hlorofila koncentrācija	µg/l	31	Slikta	30 - 50
BSP ₅	mg/l	1,86	Atbilst lašveidīgo zivju kvalitātes prasībām	≤2
N/NH ₄	mg/l	0,009	Atbilst lašveidīgo zivju kvalitātes prasībām	Robežlielums <0,59 mg/l Mērķlielums ≤0,023 mg/l
N/NO ₂	mg/l	<0,015	Atbilst karpveidīgo zivju kvalitātes prasībām	Mērķlielums 0,009 mg/l

Skābekļa saturs (O₂ mg/l un O₂ %) ezerā vērtējams kā optimāls (variē no 8,84 – 9,35 mg/l). Optimāli ezeros skābekļa saturs 0,5 m dziļumā ir 8 – 12 mg/l un ap 100% piesātinājums.

Ūdens duļķainība vērtējama kā augsta (vidēji 8,3 NTU vienības). Saukas ezerā jau ilgādi problemātiski ir vairāki ūdens kvalitātes rādītāji: Ūdens caurredzamība mērīta ar Seki disku; Hlorofils a; Fitoplanktons. Saukas ezers iekļauts Lielupes upju baseinu apgabala apsaimniekošanas plāna riska objektu sarakstā pēc fizikāli-ķīmiskajiem parametriem. Saukas ezerā paaugstinātas koncentrācijas konstatētas arī tādām prioritārajām vielām kā dzīvsudrabs, tributilvai, bromdifenilēteriem un poliaromātiskajiem ogļūdeņražiem.

Pēc iepriekšējo gadu monitoringa datiem secināts, ka Saukas ezerā no 2004.g līdz 2019.g tikusi konstatēta tikai slikta vai vidēja ūdens ekoloģiskā kvalitāte, ar izņēmumu 2015.g kad tā konstatēta kā laba.

¹ MK not. Nr.118; Upju baseinu apgabalu apsaimniekošanas plāni 2016. -2021. gadam. Ventas baseins. 4.3. pielikums.

MK noteikumos Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem" 3.tabulā noteikts, ka Saukas ezers noteikts kā riska ūdensobjekts Lielupes upju baseinu apgabalā, jo konstatēts punktveida piesārņojums (notekūdeņos esošie biogēni). Saukas ezers atzīmēts kā riska ūdensobjekts pēc fizikāli ķīmiskajiem parametriem.

2.2.2. ūdens objekta hidroloģiskā režīma ietekme uz piegulošo platību grunts-ūdens līmeņiem:

Tā kā Saukas ezerā un tā tiešā tuvumā uz cauri tekošās Dūņupes nav hidrotehnisko būvju, Saukas ezerā netiek ilgstoši mākslīgi uzturēti konkrēti ūdens līmeņi, ūdens svārstības notiek tikai dabisko procesu ietekmē. Saukas ezerā ūdens līmeņu svārstību diapazons nav aprēķināts.

Esot normālajā ūdens līmenī ezers minimāli papildinās no atsegto gruntsūdens slāņu ūdeņiem, taču sausās vasarās, ūdens līmenim ezerā pazeminoties, tas no gruntsūdeņiem papildinās intensīvāk un gruntsūdens līmenis apkārtņē nedaudz pazeminās. Savukārt intensīvu, ilgstošu lietavu gadījumā, ūdens līmenim paaugstinoties, process var mainīt virzienu un gruntsūdeņi var sākt papildināties no ezerā esošā augstākā ūdens līmeņa. Ilggadēja sausuma rezultātā gruntsūdens līmeņi var būt hroniskā deficītā, šādā gadījumā var izzūt akas, veidoties gruntsūdeņu depresijas piltuve u.c., taču ezers darbojas kā buferis un šādās situācijās gruntsūdeņi var papildināties no ezera un to līmenis strauji nepazeminās.

Vidēji, Saukas ezera krastos, kā reljefa pazeminājumā, gruntsūdens dziļums ir līdz 2 m, taču reljefa pacēlumos tas var būt pat līdz 10 m dziļumā.

2.2.3. hidrobiocenožu raksturojums, tajā skaitā dati par kopējo un virsūdens aizaugumu (%):

Ūdensaugu sugu sastāvs ezerā ir daudzveidīgs, izveidojušās skrajas līdz blīvas virsūdens augu joslas, tās lielā ezera daļā nomaina peldlapu un iegrimušo augu joslas. Dominējošās sugas ir parastā niedre *Phragmites australis*, šaurlapu vilkvālīte *Typha angustifolia*, dzeltenā lēpe *Nuphar lutea*.

Virsūdens augu josla izveidojusies gar visu piekrasti, blīvākās audzes izveidojušās ezera Z – ZR daļā, Dūņupes iztekas apkārtņē. Šo audžu veidošanos sekmējusi iztekas iztaisnošana un padziļināšana. Parastās niedres audzes daudzviet nomaina šaurlapu vilkvālītes, retāk sastopama platlapu vilkvālīte *Typha latifolia*, ezera meldrs *Scirpus lacustris*, upes kosa *Equisetum fluviatile*, čemurainais puķumeldrs *Butomus umbellatus*.

Peldlapu joslā dominējošā suga ir dzeltenā lēpe, retāk sastopama sniegbaltā ūdensroze *Nymphaea candida*, peldošā glīvene *Potamogeton natans*, kā arī sīkā lēpe *Nuphar pumila*.

Iegrimušo augu joslu veido skrajas mieturaļģu *Chara globularis*, spožās glīvenes *Potamogeton lucens*, skaujošās glīvenes *Potamogeton perfoliatus*, apaļlapu ūdensgundegas *Batrachium circinatum*, pūslenes *Utricularia sp.*, Kanādas elodejas *Elodea canadensis* audzes. Daudzviet sastopamas iegrimušās raglapes *Ceratophyllum demersum*, retāk krokainās glīvenes *Potamogeton crispus* audzes. Abas pēdējās sugas raksturīgas barības vielām bagātiem, piesārņotiem ūdeņiem.

Ūdensaugu sugu daudzveidība Saukas ezerā ir samērā augsta. Sugu sastāvs un audžu blīvums kopumā liecina par augstu barības vielu sastāvu ūdenī. Zemā ūdens caurredzamība ierobežo iegrimušo ūdensaugu sugu attīstību. Kopējais ezera aizaugums ar ūdensaugiem ir neliels 3 - 5%, jo ezera krasti ir samērā stāvi un dziļums pieaug strauji.

2.2.4. ihtiofaunas raksturojums:

Saukas ezerā 2017. gadā veiktajā kontrolzvejā konstatētas 17 zivju sugas - līdaka *Esox lucius*, plaudis *Abramis brama*, plicis *Blicca bjoerkna*, rauda *Rutilus rutilus*, rudulis *Scardinius erythrophthalmus*, līnis *Tinca tinca*, karūsa *Carassius carassius*, sudrabkarūsa *Carassius gibelio*, vīķe *Alburnus alburnus*, ausleja *Leucaspis delineatus*, grundulis *Gobio gobio*, spidiļķis *Rhodeus amarus*, zandarts *Sander lucioperca*, asaris *Perca fluviatilis*, ķīsis *Gymnocephalus cernua*, sams *Silurus glanis*, un akmeņgrauzis *Cobitis taenia*, kas ir tipiskas Latvijas ezeros sastopamas zivju sugas.

Ezerā konstatētas aizsargājamo sugu zivis – spidiļķis, akmeņgrauzis un ausleja, taču ezeram nav vērā ņemamas nozīmes šo sugu aizsardzībā un saglabāšanā. Nozvejas statistikā un iepriekš veiktajos ihtiofaunas pētījumos minēti arī ālants *Leuciscus idus*, vēdzele *Lota lota*, karpa *Cyprinus carpio*, zutis *Anguilla anguilla* un platspīļu vēzis *Astacus astacus*, taču mūsdienās iepriekšminēto sugu indivīdu daudzums ezerā varētu būt neliels.

No Saukas ezerā sastopamo zivju sugām aizsargājams statuss ir akmeņgrauzim *Cobitis taenia* (Eiropas Padomes direktīvas 92/43/EEC "Par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību" II pielikums - sugas, kuru aizsardzībai jānosaka īpaši aizsargājamās dabas teritorijas). Akmeņgrauzis netiek izmantots kā saimnieciska suga, tas ir plaši izplatīts visā Latvijas teritorijā gan ezeros, gan upēs.

Saukas ezera ihtiofauna ir atbilstoša šāda tipa ezeriem. Ezera zivju resursu dabiskās atražošanās un biomasas pieauguma potenciāls ir lielāks, nekā noķerto (rūpnieciskajā zvejā, makšķerēšanā un citos veidos iegūto) zivju apjoms. Ezera ihtiofaunas stāvokli galvenokārt nosaka dabiski faktori (nārsta un ziemošanas sekmes, barības pieejamība u.c.). Ihtiofaunas svārstības ir skaidrojamas arī ar izmaiņām zvejas intensitātē - ezerā rūpnieciska zivju ieguve notikusi no 1952.g, bet praktiski vairs nenotiek kopš 2011. gada. Arī zivju resursu pavairošana devusi redzamu rezultātu – tā veiksmīgi papildināti un makšķernieku lomos bieži sastopami zandarti, lomos bijuši arī sami.

No 1952. gada līdz 2011. gadam vidējā zivsaimnieciskā produktivitāte bijusi samērā zema – 6,7 kg/ha, kas uz ezera 718,8 ha platību sastāda ~4,8 t zivju. Biežāk zvejoti plauži, raudas, līdakas, asari un zuši. Pārējo sugu zivis tika nozvejotas retāk vai nebūtiskos daudzumos. Kopumā, spriežot pēc nozvejas statistikas datiem un kontrolzvejas rezultātiem, Saukas ezera zivju krājumu pamatmasu veido plauži, raudas, asari, ruduļi, zandarti, līdakas, līņi, sami un plicī, mazāk ir karūsu un sudrabkarūsu. Kontrolzvejā uz 15 m garu tīklu ar līnuma acu izmēru 20 – 35 mm vidēji noķerts 4,7 kg zivju, bet uz 30 m garu 40 – 70 mm tīklu – 5,5 kg, kas ir labs rezultāts Latvijas ezeriem vasaras sezonā un ļoti labs atbilstoša tipa ezeriem.

2.2.5. ekoloģiskā stāvokļa vērtējums un to ietekmējošie faktori:

Saukas ezera ekoloģisko stāvokli ietekmē Saukas ciema notekūdeņu attīrīšanas iekārtas. Notekūdeņi pēc attīrīšanas tiek novadīti meliorācijas novadgrāvī, kurš pēc aptuveni 30 m ieplūst Kļauces upē un tālāk pēc aptuveni 760 m Saukas ezerā (atļauja B kategorijas piesārņojošai darbībai Nr. DA14IB0029). Kopējais notekūdeņu daudzums no Saukas ciemata sastāda 19,9 m³/dnn jeb 7250 m³/gadā. Arī ūdens paraugu analīzes, kas 2019. gada vasarā tika veiktas dažādās ezera vietās, uzrādīja, ka Kļauce ienes ezerā ūdeņus ar paaugstinātām barības vielu koncentrācijām.

Negatīvi ezera ekoloģisko stāvokli var ietekmēt ūdens caurredzamības samazināšanās, kas ierobežotu iegrimušo augu izplatību. Saukas ezerā ieplūst vairāki grāvji, kas saņem ūdeņus no lauksaimniecības zemēm. No aramzemēm ūdenstecēs nonāk ne tikai papildus

barības vietas, bet arī ieskalotās augsnes daļiņas, kas veicina sedimentāciju, gultnes aizsērēšanu, ūdens caurredzamības samazināšanos un ezera aizaugšanu ar ūdensaugiem.

Fosfora savienojumi nelielos daudzumos izskalojas no jebkura tipa augsnēm. Lielos daudzumos tie izskalojas no intensīvi apsaimniekotām lauksaimniecības zemēm. Izšķīdušo fosfora savienojumu ienese ūdeņos pārsvarā ir saistīta ar virszemes noteci, mazākā mērā – ar drenu noteci. Saukas ezera Z – ZA krastos drenētās zemes atrodas ļoti tuvu ezeram, notece no drenām tiek novadīta ezerā.

Turpinot attīstīt rekreācijas objektus ezerā un tā piekrastē, svarīgi ir nepieļaut papildus notekūdeņu ieplūdi, kā arī pasākumus, kas izraisītu krastu eroziju un tādējādi veicinātu papildus augsnes daļiņu ieskalošanos. Lai novērstu barības vielu un augsnes daļiņu ieskalošanos no aramzemēm, gar upi jāatstāj vismaz 2 m plata zālāja, koku vai krūmu josla.

Ezerā izplatījusies svešzemju gliemeņu suga daudzveidīgā sēdgliemene *Dreissena polymorpha*. Suga dabiski izplatīta Melnās jūras, Kaspijas un Arāla jūru baseinā. Latvijā sugas ietekme nav pētīta. Citās valstīs ir noskaidrots, ka vietās, kur daudzveidīgā sēdgliemene ir masveidā savairojusies, barības ziņā tā konkurē ar vietējo ģinšu *Unio* un *Anodonta* gliemenēm. Tās izmaina ūdenstilpēs uz grunts dzīvojošo bezmugurkaulnieku sugu sastāvu un barošanās ķēdes, kā arī organisko vielu apriti. Ūdenstilpes, kur masveidā ir savairojušās daudzveidīgās sēdgliemenes, nav izmantojamas rekreācijai. Šādās vietās cilvēki bieži gūst savainojumus, sagriežoties ar gliemeņu asajām čaulām.

2.3. ūdens objekta un tā piekrastes joslas saistība ar aizsargājamām teritorijām un aizsargājamiem dabas objektiem:

Saukas ezers atbilst Eiropas Padomes 1992. gada 21. maija direktīvas 92/43/EEK par dabisko dzīvotņu, savvaļas faunas un floras aizsardzību, I pielikumā iekļautajam aizsargājamam biotopam 3150 “Eitrofi ezeri ar iegrimušo un peldlapu augāju” (apsekojuma rezultāti, L. Grīnberga, 2019. gads). Projekta “ES nozīmes aizsargājamo biotopu inventarizācija Latvijā” ietvaros saldūdeņu biotopu kartēšana Saldus ezerā tiek veikta 2019. gadā.

Dažādos laika posmos ezerā konstatētas īpaši aizsargājamās sugas: lielais dumpis *Botaurus stellaris*, upes zīriņš *Sterna hirundo*, lielais ķīris *Larus ridibundus*, Natūza sikspārnis *Pipistrellus nathusii*, rūsganais vakarsikspārnis *Nyctalus noctula*, dīķu naktssikspārnis *Myotis dasycneme*, ziemeļu sikspārnis *Eptesicus nilssonii*, niedru lija *Circus aeruginosus*, kuras iekļautas Ministru kabineta 2000. gada 14. novembra noteikumu Nr.396 „Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo īpaši aizsargājamo sugu sarakstu” 1. un 2. pielikumā.

Ezera krastos satopami īpaši aizsargājami meža biotopi 9020* *Veci jaukti platlapju meži* un 9080* *Staignāju meži*.

Aizsargjoslas (aizsardzības zonas) ap kultūras pieminekļiem:

- ezera rietumu daļā “Bicānu viduslaiku kapsēta, aizsardz. nr. 935”;
- ezera austrumos “Saukas pilskalns, aizsardz. nr. 900”;

2.4. ūdens līmeņa regulēšanas būvju raksturojums:

Saukas ezers ir caurtekošs ezers bez ūdens līmeņa regulēšanas būvēm.

3. Ūdens objekta ekspluatācijas nosacījumi

3.1.hidrotehnisko būvju ekspluatācijas nosacījumi: n/a

3.2.saimnieciskās darbības nosacījumi:

Saukas ezera akvatorijas un tai piegulošo teritoriju izmantošanai tiek izvirzīti šādi mērķi:

- Sasniegt vismaz labu ekoloģisko kvalitāti Saukas ezerā;
- Samazināt barības vielu (biogēnu) koncentrācijas ezerā, lai veicinātu ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanos;
- Ezera un tā piekrastes rekreatīvā potenciāla saglabāšana un palielināšana, nedegradējot Saukas ezera ekoloģisko kvalitāti;
- Apsaimniekot ezeram piegulošās teritorijas atbilstoši vispārīgi pieņemtajai labajai praksei, lai uzturētu labu apkārtējās vides, tajā skaitā Saukas ezera, ekoloģisko stāvokli.

3.2.1. ūdens objekta izmantošana ekspluatācijas noteikumos paredzētās saimnieciskās darbības veikšanai:

- Saukas ezers un tā piekrastes zona balstoties uz 1.pielikumā pievienoto Saukas ezera funkcionālā zonējuma karti var tikt izmantota **peldēšanai, rekreācijai, licencētai makšķerēšanai, laivošanai** kā arī citiem rekreācijas veidiem, ja tie nav pretrunā ar šiem noteikumiem un citiem spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem un šajos noteikumos izvirzītajiem apsaimniekošanas mērķiem.

- Saukas ezera izmantošana jāveic atbilstoši spēkā esošajiem normatīvajiem aktiem “Ūdens apsaimniekošanas likums” un “Sugu un biotopu aizsardzības likums” (kuri aizliedz bojāt un iznīcināt īpaši aizsargājamo sugu dzīvotnes un indivīdus); Ministru kabineta 2014. gada 16. septembra noteikumi Nr.547 “Dabas parka "Sauka" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi; MK 09.02.2016. noteikumi Nr. 92 „Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos; MK 22.12.2015. noteikumi Nr. 800 „Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi”; MK 31.03.2015. noteikumi Nr. 150 „Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazuļus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu” u.c.) prasībām.

- Notekūdeņu apsaimniekošanai ezeram piegulošajos īpašumos izmantojamas hermētiski noslēgtas krājtvertnes vai arī individuālās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas. Esošajos objektos (atpūtas vietas, dzīvojamās mājas utt.), notekūdeņu apsaimniekošanas sistēmas jāsakārto atbilstoši šo noteikumu nosacījumiem līdz 2021.gada 31.decembrim.

- Rekreācijas pasākumi tiek organizēti pludmales zonā, kā norādīts Saukas ezera funkcionālā zonējuma kartē (1.pielikums), kā arī vietās, kas ir noteiktas pašvaldības teritorijas plānojumā, ja tas nav pretrunā ar šajos noteikumos izvirzītajiem apsaimniekošanas mērķiem.

- Visā Saukas ezerā iezīmētajā vispārējai lietošanai paredzētajā ezera zonā, izņemot pludmales zonas, ir atļauta makšķerēšana no krasta un no laivas.

- Saukas ezera krastos, zemes īpašnieks (vai valdītājs), saskaņojot to ar dabas aizsardzības pārvaldi, var ierīkot labiekārtotas atpūtas vietas ezera krastā kuras atļauts veidot ieeju ezerā: līdz 20 m platu, ja tiek veidota vienkāršota ieeja ezerā; līdz 30 m platu, ja tiek veidota ieeja ezerā ar laipu vai laivas piestātņi. Starp blakus esošām atpūtas vietām ar ieeju ezerā jābūt vismaz 50 m platai nepļautai virsūdens augu joslai.

- Zemūdens niršana ar akvalangiem aizliegta pludmales zonās, piestātņu teritorijās, izņemot, ja niršana saistīta ar saskaņotu darbu veikšanu.

- Ūdens velosipēdu, airu laivu, katamarānu un citu nemotorizētu peldlīdzekļu izmantošana rekreācijai atļauta neapdraudot peldētāju drošību.

- Jaunu rekreācijas, sporta un citu infrastruktūras objektu izveidošana ir pieļaujama, ja tie nesamazina zivju migrācijas iespējas, kā arī ja tie nepalielina saimnieciskās un rekreatīvās darbības ietekmi uz piegulošo teritoriju floru un faunu un nav pretrunā ar Ministru kabineta 2014. gada 16. septembra noteikumiem Nr.547 "Dabas parka "Sauka" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Papildus ierobežojumu noteikšana rekreācijas objektu izveidošanai nav nepieciešama.

- Pludmales zonā laivu ielaišana atļauta tikai netraucējot un neapdraudot peldētājus.

3.2.2. piekrastes platību izmantošana ūdens objekta aizsargjoslā:

- Viesītes novada teritorijas plānojumā, Saukas ezeram noteiktas 2 veidu aizsargjoslas – **pilsētas teritorijā ne mazāka par 10 m un lauku apvidos ne mazāka par 300 m**, atbilstoši Aizsargjoslu likumam. Piekrastes platību apsaimniekošana jāveic ievērojot ierobežojumus, kas jāievēro aizsargjoslā saskaņā ar Aizsargjoslu likumu.

- Krasta līnijai jābūt brīvi pieejamai, bez nožogojumiem.

- Saukas ezers, saskaņā ar 31.05.2011. MK noteikumiem Nr.418 "Noteikumi par riska ūdensobjektiem", noteikts kā riska ūdensobjekts, tāpēc, lai saglabātu Saukas ezera un tā piekrastes zonas izmantošanu rekreācijai, peldvietai un atpūtai uz ūdeņiem, kā arī sasniegtu Saukas ezera labu ekoloģisko kvalitāti, ezerā nav atļauta sadzīves un rūpniecisko notekūdeņu novadīšana. Notekūdeņu apsaimniekošanai ezeram pieguļošajos īpašumos izmantojamas hermētiski noslēgtas krājtvertnes vai arī individuālās bioloģiskās attīrīšanas iekārtas.

- Zemes līmeņa pacelšanas (grunts uzbēršanas) darbi piekrastes zonā un krasta nostiprināšanas darbi pieļaujami vienīgi atbilstoši pastāvošajā kārtībā apstiprinātam projektam un ievērojot arī kultūras pieminekļu aizsargjoslas. Šim nolūkam ir aizliegts izmantot piesārņotu grunti vai būvniecības atkritumus.

- Lai novērstu ezera krastu izskalošanos, kā arī nodrošinātu piekļuvi ezeram, atļauta ezera krastu stiprināšana, izmantojot dabiskos materiālus – koks, akmeņi, smilts grants, apstādījumi, vietās kur tiek veiktas krasta izmaiņas vai zāgēti koki, ja tas nav pretrunā ar dabas parka "Sauka" individuālajiem aizsardzības un izmantošanas noteikumiem. Krasta stiprinājumi izbūvējami tā, lai netiktu mainīts ezera apkārtējās teritorijas hidroloģiskais režīms un netiktu veicināta beznoteces un pārpurvotu teritoriju veidošanās.

3.2.3. ūdens objekta izmantošana citām saimnieciskām darbībām:

Gultnes tīrīšana, gultnes padziļināšana, dažādu objektu būvniecība vai rekonstrukcija u.c. ir pieļaujama, ja tā tiek veikta atbilstoši Ministru kabineta 2014. gada 16. septembra noteikumi Nr.547 Dabas parka "Sauka" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi. Saimniecisko darbību īstenošanai nepieciešams saņemt MK 08.05.2001. noteikumos Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” un/vai MK 13.06.2006. noteikumos Nr. 475 „Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” paredzētos atzinumus un darbus veikt atbilstoši minēto atzinumu rekomendācijām. Konkrētu ierobežojumu noteikšana šajos ekspluatācijas noteikumos nav nepieciešama.

Cita veida saimnieciskā darbība ūdenstilpē jāveic atbilstoši spēkā esošo attiecīgās jomas normatīvo aktu prasībām.

Ņemot vērā, ka pašlaik prioritāro vielu koncentrācijas ezerā ir ļoti augstas un ezera ekoloģiskais stāvoklis vērtējams kā zems/vidējs, **nav pieļaujami apsaimniekošanas pasākumi, kas regulāri uzduļķotu ūdeni vai izņemtu no ezera peldlapu un iegrimušos augus.**

3.2.4. prasības zivju aizsardzības un pārvades ierīcēm: n/a;

3.2.5. zivju nārsta nodrošinājums un citas dabas aizsardzības prasības:

Zivju nārsts ezerā pamatā norisinās krasta tuvumā līdz aptuveni divu-četrus metru dziļumam, bet var būt novērojams visā ezerā. Nozīmīgākais zivju nārsta periods ezerā ir no 1. aprīļa līdz 20. jūnijam. **Zivju nārsta aizsardzībai šajā periodā ezerā un tā tiešā tuvumā nav pieļaujami būvdarbi, kas var atstāt nelabvēlīgu ietekmi uz zivju nārstu vai ikru attīstību**, t.i., ar ezera dibenu vai ūdeni tieši saistīti būvdarbi, kā arī būvdarbi, kas saistīti ar augstu ūdens piesārņošanas risku. Salīdzinoši lielās potenciālo nārsta vietu platības dēļ ūdens transportlīdzekļu pārvietošanās, publisko pasākumu organizēšanas un citus ierobežojumus zivju nārsta laikā noteikt nav nepieciešams.

Dabiskā krasta līnija un litorāls ir saglabājies faktiski visā ezerā, zivju atražošanā īpaši nozīmīgas vietas izdalīt un aizsargāt nav nepieciešams. Ezera krasti ir mazapdzīvoti, neliela apjoma infrastruktūras objektu (laivu piestātņu, nelielu pludmaļu u.c.) izveidošana to ietekmē minimāli. **Pašlaik infrastruktūras objektu izveidošanas ierobežošana nav nepieciešama.**

Ezers neatrodas salīdzinoši lielu apdzīvotu vietu tuvumā, un perspektīvā ezers tiks izmantots galvenokārt makšķerēšanai. **Zivju nārsta un nārsta vietu aizsardzības pasākumu īstenošana nepieciešama vien gadījumos, ja ir paredzama lielu būvdarbu vai cita veida darbu uz ūdens vai tiešā tā tuvumā.** Pasākumus antropogēnās ietekmes uz zivju dabisko atražošanas samazināšanai ir lietderīgi plānot un īstenot tad, kad šāda ietekme tiks konstatēta, un ņemot vērā šīs ietekmes veidu un apjomu.

Zivju krājumu pavairošana un papildus aizsardzība

Zivju krājumu papildināšana veicama, ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 31. marta noteikumos Nr.150 "Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazuļus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu".

- Gadījumā, ja līdakas tiek intensīvi zvejotas un/vai makšķerētas, var veikt to kāpuru (ap 500 gab./ha jeb 350 tūkst. gab. gadā) vai mazuļu (ap 100 gab./ha jeb 70 tūkst. gab. gadā) ielaišanu uz izmantojamo (dotajai zivju sugai piemērotāko) platību – aptuveni 700 ha.

- Iespējama arī zandartu šīgadeņu ielaišana ap 100 gab./ha jeb 70 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 700 ha.

- Iespējams veikt zušu mazuļu ("stiklveida zušu") ielaišanu ap 100 gab./ha jeb 40 tūkst. gab. gadā vai paaudzētus zušu mazuļus 20 gab./ha jeb 8 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 400 ha.

- Ezerā iespējams ielaist arī divvasaru karpas ap 50 gab./ha jeb 10 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 200 ha. Mazāka izmēra karpu ielaišana būs samērā neefektīva, jo tās labāk par vietējām zivīm pieejamas līdakām.

- Iespējama arī dažāda vecuma sudrabkarūsu ielaišana līdz 100 gab./ha jeb ap 70 tūkst. gab. gadā uz izmantojamo platību – aptuveni 700 ha.

- Lai pastiprinātu zvejas kontroli un apkarotu iespējamo nelikumīgo zivju ieguvi Saukas ezerā, zivju krājumu aizsardzībā būtu vēlams iesaistīt pašvaldības pilnvarotas personas.

- Tā kā Saukas ezerā ir pietiekami labi apstākļi zivju nārstam un attīstībai, tad nav nepieciešams veikt zivju dzīvotņu un nārsta vietu uzlabošanas pasākumus.

3.2.6. īpaši nosacījumi makšķerēšanai:

Makšķerēšana veicama, ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumus Nr.800 "Makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību noteikumi".

Licencēto makšķerēšanu organizē, saņemot pašvaldības pilnvarojumu un ievērojot Ministru kabineta 2015. gada 22. decembra noteikumu Nr.799 "Licencētās makšķerēšanas, vēžošanas un zemūdens medību kārtība" prasības, noteiktā kārtībā izstrādājot licencētās makšķerēšanas nolikumu, kurā var tikt paredzētas atkāpes no vispārējiem makšķerēšanas noteikumiem, ja:

- tiek nodrošināta regulāra zivju krājumu papildināšana makšķernieku vajadzībām, ielaižot zivis, kas ir galvenie makšķerēšanas objekti (līdakas, zandarti, karpas u.c.);

- noteikta atbildīgā pašvaldības vai Valsts vides dienesta pilnvarota persona, kas piedalās vides un zivju resursu aizsardzības un uzraudzības pasākumos;

- tiek veikti Daugavpils reģionālās vides pārvaldes ieteikti pasākumi ezera ekoloģiskā stāvokļa uzlabošanai vai saglabāšanai;

- makšķerniekiem tiek sniegti noteikti pakalpojumi, kas var ietvert makšķerēšanas vietu aprīkošanu un sakopšanu, laivu bāzu un atpūtas vietu izmantošanas iespējas, laivu un makšķerēšanas rīku īri, konsultācijas par makšķerēšanas vietām u.c.

3.2.7. peldošo līdzekļu izmantošanas kārtība:

Pārvietošanās ezerā atļauta ar airu laivām (airējamas vai ar iekšdedzes/elektriskā motora jaudu līdz 3,7 kW)², katamarāniem. Saukas ezerā **AIZLIEGTS** izmantot ūdens motociklus un motorlaivas.

Peldošo līdzekļu izmantošana jāveic atbilstoši MK 09.02.2016. noteikumiem Nr. 92 "Noteikumi par kuģošanas līdzekļu satiksmi iekšējos ūdeņos".

² Ministru kabineta 2008.gada 25.marta noteikumi Nr.213 "Ceļu satiksmes drošības direkcijā reģistrējamo kuģošanas līdzekļu reģistrācijas kārtība"

3.2.8. pašvaldības pieņemtie saistošie noteikumi, kas nosaka ūdens objekta izmantošanu:

Saukas novada pašvaldība 2017.g. pieņēmusi saistošos noteikumus par Saukas ezera zivsaimniecisko izmantošanu "Saukas ezera zivsaimnieciskās ekspluatācijas noteikumi".

Saukas ezers ietilpst Saukas dabas parkā. Uz tā teritoriju attiecas Ministru kabineta 2014. gada 16. septembra noteikumi Nr.547 "Dabas parka "Sauka" individuālie aizsardzības un izmantošanas noteikumi;

3.3.saimnieciskās darbības veicēja pienākumi un tiesības:

Saimnieciskās darbības veicēju pienākums ir ievērot šo ekspluatācijas noteikumu un spēkā esošo normatīvo aktu prasības, kā arī iespēju robežās nodrošināt, lai šo noteikumu un normatīvo aktu prasības ievērotu arī citas fiziskas un juridiskas personas.

Ūdenstilpes gultnes tīrīšanas un padziļināšanas darbi jāveic atbilstoši attiecīgo normatīvo aktu (MK 13.06.2006. noteikumi Nr. 475 „Virszemes ūdensobjektu un ostu akvatoriju tīrīšanas un padziļināšanas kārtība” u.c.) prasībām. Veicot ūdens līmeņa regulēšanas sliekšņa rekonstrukciju saglabājama NŪL augstuma atzīme.

Par saimniecisko darbību, kas saistīta ar potenciālu nelabvēlīgu ietekmi uz zivju resursiem (būvniecība, rekonstrukcija, ezera tīrīšana u.c.) pirms darbības uzsākšanas ir jānodrošina zivsaimnieciskā ekspertīze atbilstoši MK 08.05.2001. noteikumi Nr.188 „Saimnieciskās darbības rezultātā zivju resursiem nodarītā zaudējuma noteikšanas un kompensācijas kārtība” prasībām. Konkrētās saimnieciskās darbības veikšanā ir jāņem vērā attiecīgās ekspertīzes rekomendācijas.

Zivju resursu pavairošana ir jāveic atbilstoši MK 31.03.2015. noteikumi Nr. 150 „Kārtība, kādā uzskaita un dabiskajās ūdenstilpēs ielaiž zivju resursu atražošanai un pavairošanai paredzētos zivju mazuļus, kā arī prasības attiecībā uz mākslīgai zivju pavairošanai pielāgotu privāto ezeru izmantošanu”.

3.4.saimnieciskās darbības veicēja darbība ārkārtējos dabas apstākļos:

Ārkārtas situācijā jārīkojas saskaņā ar Viesītes novada civilās aizsardzības plānu.

4. Institūcijas, kas kontrolē ekspluatācijas noteikumu ievērošanu

Kontrolēt noteikumu izpildi un sastādīt administratīvos protokolus savas kompetences ietvaros ir tiesīgas šādas amatpersonas:

- Pašvaldības policija (tiesības reglamentē Latvijas Republikas likums “Par policiju”);
- Novada iestāžu un uzņēmumu amatpersonas savas kompetences ietvaros;
- Valsts institūciju amatpersonas savas kompetences ietvaros.

5. Papildmateriāli

Saskaņojumi.

Valsts vides dienesta Daugavpils reģionālā vides pārvalde

Viesītes novada pašvaldība

Pārtikas drošības, dzīvnieku veselības un vides zinātniskais institūts „BIOR”

1.Pielikums. Saukas ezera funkcionālais zonējums

2.Pielikums. Saldus ezera apsaimniekošanas pasākumi

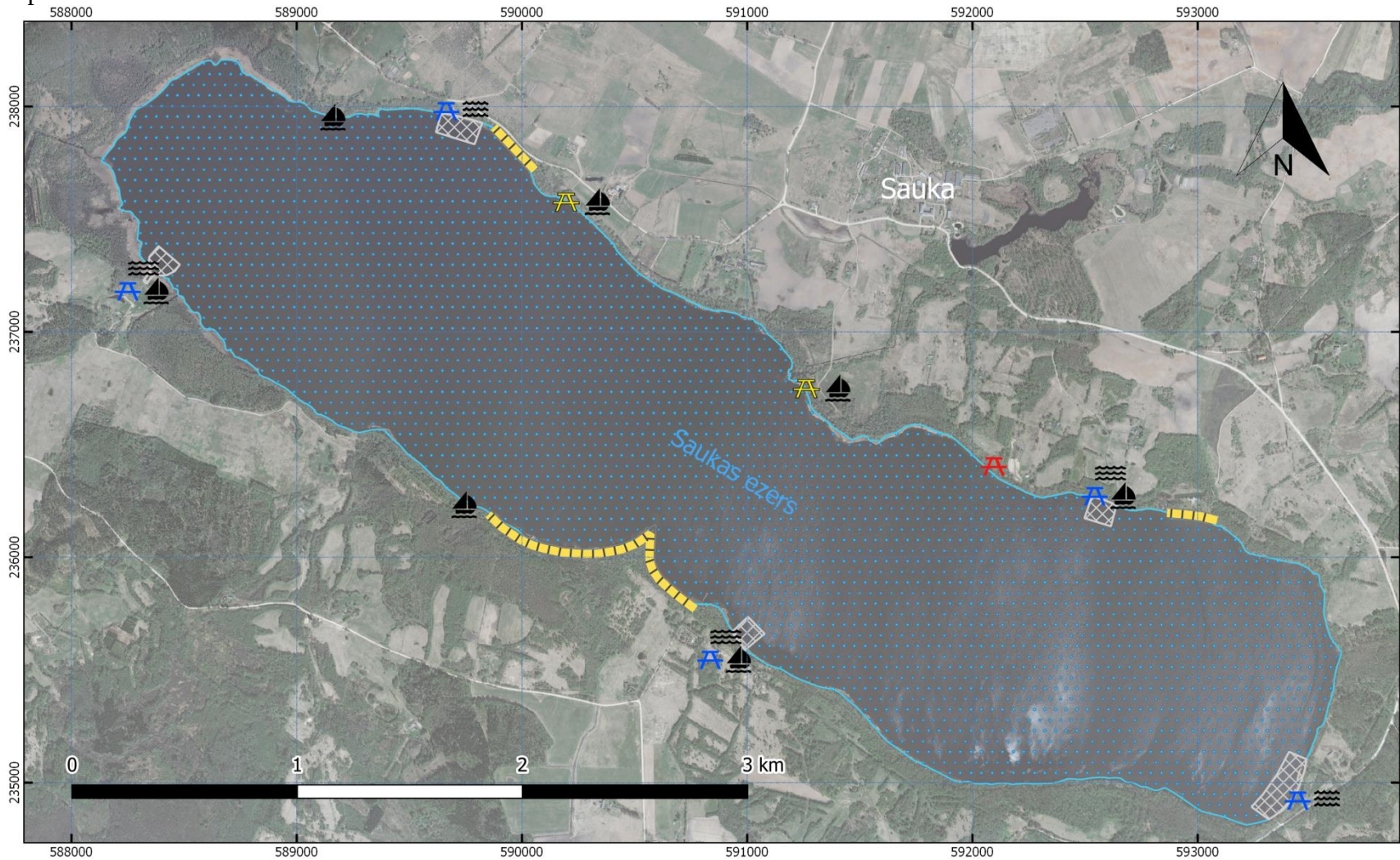
5.1. ūdens objekta saimnieciskās darbības ietekmēto pašvaldību uzskaitījums:

Ūdens objektā veiktās saimnieciskās darbības var tieši ietekmēt tā krastā esošo pašvaldību Viesītes novada teritoriju, kā arī netieši ietekmēt Neretas novada teritoriju un Dienvidsusejas upi, kurā ietek no ezera iztekošā Dūņupīte.

5.2. ūdens objekta kopīpašnieku saraksts:

Latvijas valsts

1.pielikums

Saukas ezera funkcionālais zonējums

Apzīmējumi

Tūrisma infrastruktūra

- Laivu noma
- Privāta atpūtas vieta ar laivu nomu
- Publiska atpūtas vieta ar pludmali un laivu nomu
- Publiska atpūtas vieta ar pludmali
- Plānota publiska atpūtas vieta

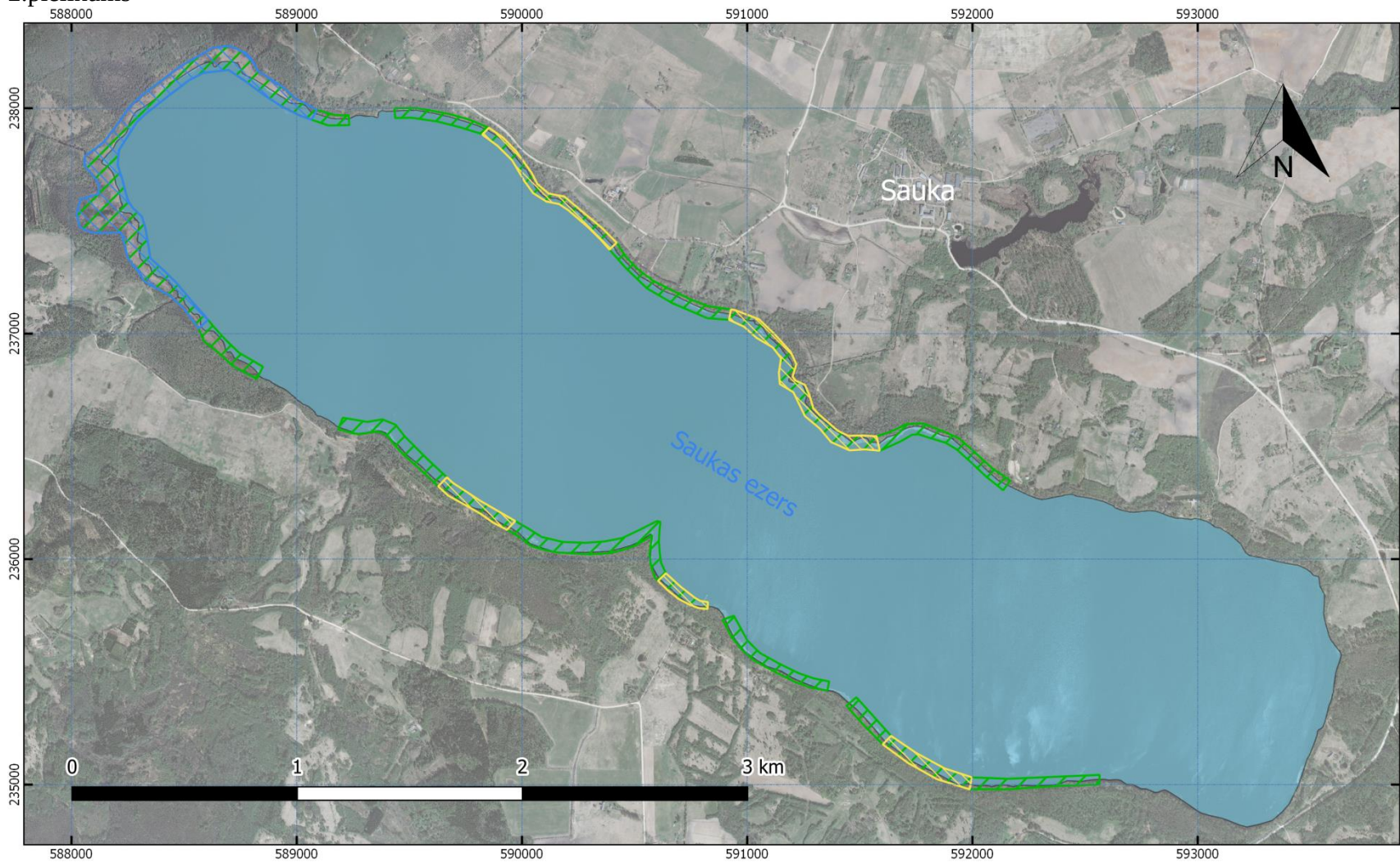
- Vispārējai lietošanai paredzēta ezera teritorija
- Pludmales zona
- Privātām atpūtas vietām blīvi apbūvēta krasta līnija

Datu sagatavošanā izmantots:
 Ortofotokarte © Latvijas Ģeotelpiskās informācijas
 aģentūra, 2013-2016.g
 Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas
 sistēmas dati, 2019.g
 Dabas parka „SAUKA” dabas aizsardzības plāns
 2010.g

Enviroprojekts

2.pielikums

Saukas ezera apsaimniekošanas pasākumi

Apzīmējumi

 Saukas ezera akvatorijā

Apsaimniekošanas pasākumi

 Niedru joslas plaušana ievērojot fragmentācijas principu

 Prioritārās plaušanas teritorijas

 Teritorijas kurām vēlams ziemas plaušana

Datu sagatavošanā izmantots:
Ortofotokarte © Latvijas Ģeotelpiskās informācijas
aģentūra, 2013-2016.g
Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas
sistēmas dati, 2019.g

 Enviroprojekts

